
Публикуван на: 17-03-2007

Източник: [Портал Европа](#)

Интервю със заместник-министъра на финансите Любомир Дацов за Националната стратегическа референтна рамка и Оперативните програми.

Портал ЕВРОПА, 15 март 2007 г.

Г-н Дацов, наблюдавате ли повишен интерес към специализирания сайт eufunds, поддържан от Министерството на финансите; интересуват ли се хората все повече от възможностите по Структурните фондове?

От разговорите ни с колеги от министерствата и общините личи, че сайтът има доста голяма посещаемост. Потребителите смятат, че е полезен не само заради информацията, която е събрана на едно място, а и заради възможността за препратки към страниците на другите официални институции. Във времето първа на този сайт беше публикувана Националната стратегическа референтна рамка (НСРР). Но предвид факта, че Министерството на финансите е отговорно за целия процес, интересът е голям не само към нея.

Какви са етапите от процедурата на одобрение на НСРР?

НСРР беше приета от Министерския съвет на 21.12.2006 г. и изпратена по електронен път в ЕК на 16.01.2007 г. Електронното изпращане на документите е относително нова процедура за страните-членки: има единна електронна система и чрез набор от кодове и пароли се въвеждат НСРР и информацията, съдържаща се в нея. Самото приемане е двустепенно: първо се получава потвърждение, че формално Рамката отговаря на всички изисквания - както се казва на английски, документът е "admissible". Това потвърждение означава, че формално може да започне и вторият етап, а именно воденето на преговори по същността и съдържанието на Рамката.

На какъв език прие Министерският съвет на 21 декември миналата година Националната стратегическа референтна рамка?

На български и на английски език. Оригиналният документ е на български.

Може ли НСРР и Оперативните програми да бъдат изпращани в ЕК само на български?

Да, може, тъй като всички езици са официални. Само че това предполага документите да бъдат превеждани след изпращането им на всеки език, защото при воденето на преговорите всяка отделна програма трябва да бъде потвърдена и съгласувана от всяка страна-членка. Все пак английският е най-често използваният език в Европейската комисия и за официални комуникации

АКО СРОКЪТ ЗА ОДОБРЕНИЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ДОКУМЕНТИ НЕ СЕ СПАЗИ, МОЖЕ ДА СЕ ПРИБЕГНЕ ДО СПИРАНЕ НА ЧАСОВНИКА

между страните-членки. Съответните документи, които са няколко хиляди страници, могат да се изпратят само на български, но предвид ограничените преводачески ресурси, на ЕК ще ѝ отнеме много дълго време за превод. Формално документът може да бъде превеждан един месец, а фактически има срокове, които текат за преговори, уточняване на Рамката и приключване на този процес. Ако Рамката се изпрати само на български, нищо не печелим. А както се казва - това не е и добър тон, определено.

Има ли държави в ЕС, които предават своите Референтни рамки не на английски, а на своите езици?

Обикновено официалните документи се предават и на националния език, и на английски език, а някои страни ги предават и на три езика. У нас Министерският съвет приема всички официални български документи на български език. МС няма как да приеме нещо на английски език. Дори и документът да е изготвен на английски, то официалният документ ще бъде преведен и одобрен от МС на български език.

При това положение приемаме, че българският документ НСРР, поместен на сайта eufunds, е оригиналът, а английският е преводът от него. Обаче в двата документа има една доста съществена разлика. В българския вариант фигурират районите за планиране по сега действащия Закон за регионално развитие. Шестте района за планиране са от ключова важност за всички дейности, за всички таблици надолу... Например Плевен и Ловеч са в един район според английския текст и в друг - според българския. И на двата документа пише, че са от март и са одобрени от МС. Коя от двете "версии", г-н Дацов, би трябвало нашите читатели да приемат за оригиналната?

Аз ще проверя дали има разминаване в двата документа. Но и английският, и българският документ бяха приети едновременно - вероятно става въпрос за техническа грешка, или след това при публикуването на сайта се е получило някакво разминаване.

По принцип в НСРР, както е приета, старите райони за планиране ли трябва да фигурират?

Министерският съвет по принцип одобри новите, така че не би трябвало да има различия.

Новите райони за планиране одобрени ли са?

По принцип беше предложено. Но нека да проверим нещата, може би е станала някаква техническа грешка. Определено не може да има разминаване между двата документа.

Разминаването изглежда е от съществена важност, защото в Закона за регионално развитие са определени шест района за планиране, а в НСРР - други: други са те в текста на английски език, който както казахме, е отишъл в Европейската комисия.

Както знаете, тези региони служат за чисто статистически цели. По принцип дори да се е получила такава грешка, тя е била при публикуването на вариантите на интернет-сайта, защото в МС са минали абсолютно идентични документи на български и на английски. Не може да има разлики. Знаете, че България от гледна точка на ЕС представлява единен район на планиране. Що се отнася до шестте района NUTS II, за които вие говорите, те са определени за вътрешни статистически цели. Това по абсолютно никакъв начин не пречи на процеса за подготовка на проектите, стартиране на процедурите, одобряването и т.н.

Вие следите много отблизо всичко, свързано с нашите стратегически документи. Според

АКО СРОКЪТ ЗА ОДОБРЕНИЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ДОКУМЕНТИ НЕ СЕ СПАЗИ, МОЖЕ ДА СЕ ПРИБЕГНЕ ДО СПИРАНЕ НА ЧАСОВНИКА

Вас необходимо ли е да променим Закона за регионалното развитие с новите райони за планиране, за да може НСРР да се задейства, когато бъде одобрена от Комисията?

Това какво пречи на НСРР? Рамката е политическият документ, който от съществена гледна точка оказва политиките, основните направления, в които ще бъде насочвана помощта от ЕС и освен това дава индикативното разпределение на средствата по оперативните програми. България, за разлика от някои страни-членки, не е разделена на райони за целите на планирането и изпълнението на проекти. Ние приехме т.нар. хоризонтални оперативни програми - основните документи, които описват приоритетите, механизмите и средствата, които са предвидени за това, както и начините за постигането на целите и резултатите на отделните оперативни програми. Дори в регионалната оперативна програма няма разпределение на средства по райони. Няма такова нещо като определен регион и определена община да получават определени средства. Основният принцип беше на отвореност на програмите, на хоризонталност - с оглед на конкурирането на проекти в рамките на една програма или на отделните приоритетни оси, с цел постигане на по-качествени проекти и по-голяма усвояемост. Така че ми се струва, че нещата, за които говорим, не са чак толкова съществени, защото са в рамките на техническите грешки.

Вие не очаквате ЕК да има някаква забележка по отношение на това?

Ако ЕК имаше някаква забележка по отношение на това, тя щеше да върне документа. А стана точно обратното: съобщението е, че формално НСРР отговаря на всички изисквания на Регламент 1083 от 2006 г. Това е основната регулация за управлението на средствата от Кохезионния и Структурните фондове.

Колко от изпълнителните агенции вече имат акредитации?

Изпълнителните агенции и процедурата по EDIS нямат нищо общо със Структурните и Кохезионния фондове. Говорим за две различни неща, които може би масово се смесват. За EDIS и изпълнителните агенции се говори, когато става въпрос за ФАР и за ИСПА, които приключиха през 2006 г. Като процес на набиране на средствата и разпределение, те трябва да бъдат както се казва "изтъргувани" тази година, за да може строителството и изпълнението на проектите да завърши най-късно през 2010 година. Тези две предприєединителни програми се изпълняват и управляват именно от изпълнителните агенции, които трябваше да бъдат акредитирани и това е процесът на разширената децентрализация. Но тези агенции нямат нищо общо със Структурните и Кохезионния фондове. Оперативните програми се управляват от дирекции. Има седем оперативни програми, всяка от които има управляващ орган в съответното министерство. Съществуват и т.нар. междинни звена, на които се делегират определени отговорности от управляващия орган с цел отразяването на спецификата и изграждането на по-голям административен и експертен капацитет в тези звена. Другото ниво на структурите са крайните бенефициенти. Хубаво е да се знае, че в случая те извършват търговете: това са структурите, които не са получатели на крайните услуги - както е при сегашните правила - а например при общините, общинската администрация ще извърши търга, а след това на това ниво управлява проекта.

По отношение на EDIS, Портал ЕВРОПА съобщи в началото на годината колко много проекти по ФАР са обявени - нашите читатели много се интересуват от това. Множество неправителствени организации например ни задаваха въпроса, кога ще бъдат оценени и кога ще има резултат?

АКО СРОКЪТ ЗА ОДОБРЕНИЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ДОКУМЕНТИ НЕ СЕ СПАЗИ, МОЖЕ ДА СЕ ПРИБЕГНЕ ДО СПИРАНЕ НА ЧАСОВНИКА

Това не е в моето ниво на отговорности. По ФАР и ИСПА правилата кой за какво отговаря са много стриктни, както и по отношение на областта на компетенциите. Националният координатор и по ИСПА, и по ФАР, отговаря общо взето за общата координация, подготовката и политиката и по програмирането на проектите. Т.е. отговаря до момента, в който се подписват официално финансовите меморандуми с отделните проекти, след което колегите от дирекциите, които извършват тази дейност, предават на следващото звено: това на изпълнителните агенции. Всяка изпълнителна агенция има свой оторизиращ офицер, който управлява агенцията и отговаря за капацитета ѝ и за процедурите. От гледна точка на самите финансови регламенти, другият основен отговорник е National Authorizing Officer, който отговаря за самото управление на средствата и за съвместеността; той гарантира, че всички процедури от финансова гледна точка са извършени съобразно правилата.

Кога очаквате да приключи одобряването на НСРР и ОП в ЕК?

До края на април преговорите по НСРР трябва да бъдат завършени. Освен това съществува едно друго правило - когато има съществени различия между страните и не може да се постигне договоряне, се използва правилото на спиране на часовника. Спира се времето, за да бъдат довършени преговорите - подобно на правилото, което съществува и в нашето Народно събрание. Същото важи и за оперативните програми. Те бяха изпратени по електронен път в ЕК на 5 март. Частично има потвърждение за някои от тях, че са прегледани и че отговарят на изискванията. Програмите са раздадени на различните екипи в Европейската комисия и те в момента проверяват дали формално отговарят на всички изисквания. Нормално срокът е две до три седмици. Ние сме благодарни на колегите, защото в случая те реагират много бързо: в момента са изпратени над 300 оперативни програми. Фактически всички хора в съответната дирекция в ЕК едновременно гледат всички оперативни програми, изпратени от различните страни-членки.

Прогнозирате ли, че би се наложило да се прибегне до спиране на часовника?

Всеки, който е запознат с процедурите на ЕС знае, че общо взето е въпрос на добър тон да изпратите документ, който в голяма степен е предварително съгласуван с всички заинтересовани страни. Мисля, че България спазва абсолютно всички правила - писани и неписани - в тази област. И НСРР, и Оперативните програми бяха предварително съгласувани, преди да бъдат официално изпратени в ЕК. Най-малкото заради това, че имаме потвърждение, че Рамката отговаря на всички изисквания, не би трябвало да се очаква съществено изменение в хода на преговорите.

Редица публикации допускат евентуално забавяне на финансирането. Има ли наистина основания за експертни притеснения от закъснение - примерно поради ненавременно подаване на нашите стратегически документи?

Ако някой каже, че не сме ги предали навреме, означава, че изобщо не познава регламентите или пък изявлението му е некоректно. България не можеше да предаде нито един документ, преди да стане страна-членка. НСРР беше изпратена максимално бързо и навреме. Само 8 от всичките 27 страни-членки бяха изпратили своите Рамки преди България.

Румъния изпрати в пакет своите Оперативни програми и Стратегическата рамка през януари. Понеже споменахте за добрия тон: има ли значение за една страна-членка дали праща своите документи заедно, или поотделно?

Практиката на различните страни е различна. Няма изискване НСРР да се изпраща заедно с

АКО СРОКЪТ ЗА ОДОБРЕНИЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ДОКУМЕНТИ НЕ СЕ СПАЗИ, МОЖЕ ДА СЕ ПРИБЕГНЕ ДО СПИРАНЕ НА ЧАСОВНИКА

оперативните програми, още повече, че според мен е логично да има някаква, макар и минимална разлика във времето на изпращане на НСРР и оперативните програми. Когато изграждате една каскада от документи, първо трябва да се появи стратегическия документ, след това да се появят по-подробните документи от йерархията.

На какъв етап е подготовката на насоките за бенефициентите и методическите правила за програмите?

Насоките се подготвят от отделните управляващи органи, но това се прави на базата на самата оперативна програма. Управляващите органи вече имат рамките на тези насоки, но те не могат да ги публикуват преди да имат крайния вариант на програмите, защото могат да настъпят определени промени. В края на краищата тези насоки отразяват всички изисквания и подробности, които се съдържат в основния стратегически документ. До края на април трябва да бъдат подготвени и групите за оценка на проектите, да бъдат приети правилата за допустимост. Нашият подход е да има обща рамка с правила за всички оперативни програми, и съответно на тази база всеки управляващ орган ще приеме собствени, специфични правила, за отделната оперативна програма и нейните приоритети.

Последният въпрос е за комуникационните дейности, свързани с краткосрочната финансова рамка. МФ проведе обществена поръчка за това. Какви инициативи са планирани досега?

Първите инициативи на МФ, насочени към запознаване на хората с основните изисквания и с това, което предстои, бяха извършени още през 2005 г. Дейността по комуникационната стратегия, която се готви в момента, не е нещо ново. Сега трябва да има повече конкретика и популяризиране на дейностите. Най-общо казано това ще се прави в три основни насоки - първата е популяризиране на самия ЕС и принципите му, което е задължително за всяка подобна програмата. Втората насока е популяризиране на самите оперативни програми, изискванията към тях и съществуващите механизми за одобряване на проекти и извършване на плащания. Дейността на МФ ще бъде повече върху хоризонталния аспект, тъй като отделните оперативни програми също имат предвидени средства за комуникационни дейности. Отговорността на МФ като координиращо тяло е една обща рамка, а отделните министерства трябва да поставят акцента върху спецификата. Третата насока е свързана с отчитането на резултатите и ефектите от дейностите, извършвани със средствата на ЕС. Идеята е, че хората трябва да бъдат запознати първо с правилата, а след това с резултатите от тези дейности.

Кога ще започнат дейностите по силата на сключения договор от обществената поръчка?

Трябва да поясня, че част от обществената поръчка, обявена миналата година, беше финансирана с национални средства. Това, което сега се готви, ще бъде финансирано със средства от ОП "Техническа помощ". Миналата година стартирахме със създаването на базата и на основните направления на тази политика, а с ОП "Техническа помощ" ще добавим и дейности.